

Biuletyn Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, nr 11

Wywiad z dr Czesławem Noworolem – Prezesem Narodowego Forum Doradztwa Kariery

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wspólnie z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami reprezentującymi środowiska biznesu, nauki i mediów, podejmuje działania na rzecz promowania nauki jako podstawy rozwoju gospodarczego i społecznego Polski.

Jednym z efektów tej współpracy było powołanie w ubiegłym roku „Paktu dla Wiedzy”.

To inicjatywa mająca na celu promocję „wiedzy jako jedyne trwałego źródła wzrostu gospodarczego”. Istotną rolę w realizacji misji Paktu mogą odegrać fundusze europejskie, wspierając realizację wybitnych projektów naukowo-badawczych.

Na łamach biuletynu będziemy prezentować Państwu opinie przedstawicieli instytucji naukowych, organizacji pozarządowych, środowisk gospodarczych oraz medialnych na temat wiedzy, innowacji i gospodarki.

Zapraszamy do lektury.

Proszę dokończyć zdanie „Nauka to dla mnie ...”

... jedyna możliwość poznania dzieła Boga i Jego miłości.

To droga odkrywania prawdy o Człowieku, o Świecie i o Wszechświecie. To szansa zrozumienia praw przyrody i odkrywania przyczyn zachodzących zjawisk. To klucz do zrozumienia ludzi oraz ich zachowań w relacji do siebie nawzajem i do środowiska w kontekście zachodzących zmian w otaczającym nas świecie. To perspektywa przetrwania i dalszego rozwoju Człowieka, pod warunkiem pokojowego wykorzystywania osiągnięć nauki (odkryć, wynalazków, teorii itp.).

„Wiedza to jedyne trwałe źródło wzrostu gospodarczego” – jak Pan interpretuje te słowa?

Oczywiście naukowo. Popatrzmy na prognozy demograficzne i związane z nimi zmiany na rynkach pracy krajów członkowskich, a następnie wyciągnijmy wnioski. Do roku 2011 przewiduje się istotny wzrost ekonomiczny oraz zatrudnienia, ponieważ populacja osób w wieku produkcyjnym będzie rosła. Jednak pomiędzy rokiem 2012 a 2017 zaczniemy obserwować zmniejszanie się tego wskaźnika przy jednoczesnym zbalansowaniu zatrudnienia, mającym jednak dalej tendencje wzrostu. Po roku 2018 nastąpi dominacja efektu starzenia się społeczeństwa, co uwidoczni się w zmniejszającej się liczbie osób pracujących. Zatrudnienie spadnie do roku 2050 o prawie 30 milionów.

W efekcie, stopa zatrudnienia w 2018 roku sięgnie 70% i jedynym źródłem dalszego wzrostu gospodarczego będzie wzrost produkcji, który może nastąpić wyłącznie

w oparciu o wiedzę. Predykcja Cedefop pokazuje, że już w roku 2015 zapotrzebowanie na pracę wymagającą wysokich kwalifikacji (studia magisterskie, podyplomowe i szkolenia specjalistyczne) osiągnie 30%, a prawie połowa będzie wymagała kwalifikacji średnich (w tym zawodowych). Oznacza to wzrost presji na dostępność i jakość kształcenia na poziomie uniwersyteckim i pomaturalnym oraz konieczność budowania i rozwijania całościowego doradztwa kariery.

Co należy zrobić, aby wzmocnić współpracę pomiędzy naukowcami a przedstawicielami sektora gospodarczego w Polsce?

W świetle tego co powiedziałem, współpraca ta staje się pomału warunkiem koniecznym i dostatecznym wzrostu gospodarczego. W Polsce jest w tym względzie wiele do zrobienia. Jednym z priorytetowych działań jest opracowanie mądrej strategii uczenia się przez całe życie (w tej chwili nie ma żadnej!), gdzie doradztwo kariery stanie się narzędziem jej wdrożenia. Wówczas, zarówno przedstawiciele sektora gospodarczego w Polsce, jak i sami naukowcy, uczestnicząc w procesie uczenia się przez całe życie, dojdą w sposób naturalny do konkluzji, że rozwój gospodarczy będzie, z każdym rokiem, coraz bardziej zdeterminowany jakością współpracy pomiędzy nimi.

Jestem głęboko przekonany, że istotną rolę w procesie wzmocnienia tej współpracy mogą odegrać Sygnatariusze Paktu dla Wiedzy, ponieważ są krzewicielami tej racjonalnej idei, o którą pytany byłem wcześniej, że wiedza jest jedynym trwałym źródłem wzrostu gospodarczego.

Które z polskich odkryć ma dla Pana szczególne znaczenie?

Nie trywializując – każde. Patrząc na rozwój nauki, widzimy morze odkryć, na które składa się trud zespołów badawczych i sukcesy pokoleń często zapomnianych lub anonimowych naukowców, które doprowadziły do aktu odkrycia. Zawsze jednak jestem pod wrażeniem geniuszu intelektu Człowieka, zwłaszcza rodaka, który dokonał odkryć mających wpływ na rozwój ludzkości, jak teoria heliocentryczna Mikołaja Kopernika, pierwiastki polon i rad Marii Skłodowskiej-Curie, czy też takich odkryć, które stymulują dalszy rozwój nauki, jak logika wielowartościowa Jana Łukaszewicza czy planety pozasłoneczne. Obecnie coraz trudniej jest przypisać odkrycie naukowe konkretnej osobie, przeważnie są to całe zespoły naukowców. Tym niemniej przyjemnie jest, w różnych międzynarodowych gremiach, a także w kraju przy różnych okazjach, podkreślać, że u podstaw problematyki, którą właśnie omawiamy leży odkrycie polskiego naukowca czy też zespołu naukowców.